

ПРИРУЧНИК ЗА

ЛОКАЛНЕ ОМЛАДИНСКЕ САВЕТЕ

ПРИРУЧНИК

за

ЛОКАЛНЕ ОМЛАДИНСКЕ САВЕТЕ

Наслов: Приручник за локалне омладинске савете

Уредница: Јасмина Тодоровска-Митева из Мисије ОЕБС-а у Скопљу

Аутори/ке:

Јасмина Тодоровска-Митева и Нина Шуловић-Цветковска
из Мисије ОЕБС-а у Скопљу
Дона Костуранова, Блажен Малески, Томислав Гајтаноски, Линдита Реџеџи,
Матеј Маневски, Зоран Илиески – независни консултанти

Сарадник/ца:

Мирије Сулмати и Горан Таневски
из Мисије ОЕБС-а у Скопљу

Издавачи: Агенција за младе и спорт и Мисија ОЕБС-а у Скопљу

Превод и лектура: Бестел

Графички дизајн и штампа: Полиестердеј

Organization for Security and
Co-operation in Europe
Mission to Skopje

Агенција за млади и спорт

Садржај овог издања не одражава увек мишљења или ставове Мисије ОЕБС-а у Скопљу.

Сва права су задржана. Садржај ове публикације може се слободно користити и умножавати у образовне и друге некомерцијалне сврхе, под условом да се као извори за такву репродукцију наведу Агенција за младе и спорт у Републици Северној Македонији и Мисија ОЕБС-а у Скопљу.

Желимо да изразимо велику захвалност свим лицима која су учествовала у припреми и изради овог приручника, као и бившој посланици Ивани Туфекџић, у улози координаторке Радне групе за Закон о омладинском учешћу и омладинским политикама, као и другим члановима и чланицама радне групе: Ђоргију Тасеву, посебном саветнику за младе и омладинске политике премијера РСМ; Милану Живковићу, посебном саветнику за рад и социјалну политику премијера РСМ; Душици Перишић, извршној Директорки ЗЕЛС-а; бившим Директорима АМС: Марјану Спасеском и Дарку Каевском; и бившим службеницама АМС: Зорици Стаменковској, Ани Манасиевој и Евгенији Јанакиеској за изражену подршку, поверење, корисне предлоге и савете у изради овог приручника.

САДРЖАЈ

Скраћенице	10
Речник	11

1. ОМЛАДИНСКА ПОЛИТИКА У РЕПУБЛИЦИ СЕВЕРНОЈ МАКЕДОНИЈИ 14

1.1 Правни оквир	14
1.2 Стратешки оквир	16
1.3 Родна равноправност у РСМ	18
1.4 Инклузија омладинског учешћа	19
1.5 Европске смернице и стандарди за омладинске политике	20
1.6 Омладинско учешће	23
1.7 Омладинска политика	23

2. ЛОКАЛНИ ОМЛАДИНСКИ САВЕТИ 25

2.1 Улога Локалног омладинског савета	25
2.2 Структура Локалног омладинског савета	26
2.3 Кораци за формирање Локалног омладинског савета	28
2.4 Шта кад у општини већ постоји Локални омладински савет?	33
2.5 Формирање тима и консултације	36

КОРИСТИ ОД ЛОКАЛНИХ ОМЛАДИНСКИХ САВЕТА 38

Користи за Општину	39
Користи за младе	39

3. РАД ЛОКАЛНИХ ОМЛАДИНСКИХ САВЕТА 40

3.1 Надлежности општина које произлазе из Закона о омладинском учешћу и омладинским политикама	43
3.1.1 Службеник/ца за младе	43
3.1.2 Канцеларија за младе	45

ОМЛАДИНСКА ПОЛИТИКА У РЕПУБЛИЦИ СЕВЕРНОЈ МАКЕДОНИЈИ

1.1 Правни оквир

У Републици Северној Македонији дуго није постојао правни оквир којим се регулише омладинско организовање, омладинско учешће, као и омладинске политике на националном и локалном нивоу. У јануару 2020. године први пут је усвојен Закон о омладинском учешћу и омладинским политикама („Службени гласник РСМ“, бр. 10/2020). Овим законом млади су обезбедили правни оквир и механизме који гарантују њихово учешће у креирању политика које их се тичу.

Сврха Закона о омладинском учешћу и омладинским политикама (ЗОУОП) је да обезбеди стварање и спровођење омладинских политика на свим нивоима кроз мултисекторски приступ вођен потребама и интересима младих. ЗОУОП има за циљ јачање учешћа младих у процесима доношења одлука, као и креирање политика за младе, активно информисање, промовисање и заштиту интереса младих, јачање свести о значају младих и њиховој друштвеној улози. Закон такође има за циљ промоцију међугенерациског партнерства као подршку учешћу младих у процесу доношења одлука и политика, као и подршку и унапређење организовања младих, подстицањем структурисаног дијалога на националном и локалном нивоу. Подстицање волонтерског рада, омладинског активизма и омладинског рада у циљу подстицања личног, професионалног и социјалног развоја младих такође је важан циљ закона. Надлежни орган за спровођење ЗОУОП-а је Агенција за младе и спорт.²

У ЗОУОП-у је старосна граница за младе дефинисана као 15 – 29 година. Облици омладинског организовања у ЗОУОП-у регулисани су као: организација за младе, омладинска организација и омладинска кровна организација; док ЗОУОП такође препознаје политичку омладину, организације ученика и студената и друге облике удруживања младих. ЗОУОП препознаје омладински рад и дефинише омладинског радника.

ЗОУОП је родно неутралан и заснован је на осам начела,³ односно на начелима једнакости, забране дискриминације, мултикултурализма, интеркултурализма и инклузивности у активном учешћу младих, међуетничког укључивања, одговорности и солидарности међу младима, као и међуинституционалне сарадње и спровођења омладинских политика.

РСМ је јасно изразила своју одлучност и истрајност да брине о потребама и интересима младих на националном и локалном нивоу, као и да интегрише младе у процесе доношења

² <http://www.ams.gov.mk/>

³ Закон о омладинском учешћу и омладинским политикама (Сл. гласник РСМ, бр. 10/2020), члан 5

2. ЛОКАЛНИ ОМЛАДИНСКИ САВЕТИ

2.1 Улога Локалног омладинског савета

Локални омладински савет представља тело локалне самоуправе чији чланови су млади представници различитих облика организовања у Општини, које има саветодавну и заступничку улогу у питањима од интереса младих у локалној самоуправи.

Локални омладински савет има свог/своју **председника/председницу и заменика председника/председнице**, који представљају Савет у Општини и задужени су за одржавање комуникације са службеником/цом за младе у локалној самоуправи.

Закон о омладинском учешћу и омладинским политикама по први пут уређује и гарантује локално омладинско организовање и учешће. Законске одредбе које уређују ово питање су резултат претходног искуства са радом локалних омладинских савета, као и научених лекција и искуства, истраживања и посматрања у овој области и кроз дискусије између укључених актера.

Локално омладинско учешће је стандардизовано у више чланова ЗОУОП-а, а кључни чланови који уређују формирање и рад локалних омладинских савета су члан 16., 17., и 18.

Свака општина је дужна да формира Локални омладински савет који ће радити на побољшању живота и положаја младих.

Да би Локални омладински савет могао да испуни свој мандат, он се формира као део општине (тело), за шта би сама општина требало да изврши измене статута на основу одлуке о оснивању Локалног омладинског савета. Ова одлука може се донети на основу члана 16. Закона о омладинском учешћу и омладинским политикама, као и на основу члана 36. Закона о локалној самоуправи, као и статута општина, у којима се наводи да општинска већа могу донети одлуку о стварању посебних тела као саветодавна тела општине.

Локални омладински савет за младе има саветодавну и заступничку улогу у општинама. Представници Локалног омладинског савета покрећу питања младих пред општином, учествују у процесу израде локалне омладинске стратегије и акционог плана за њено спровођење, предлажу тачке дневног реда општинских већа, обављају саветодавне и заступничке активности у интересу младих људи у општинама.

Ако у Статуту Општине већ постоје чланови који се односе на Локални омладински савет, потребно је проверити да ли су они у складу са Законом о омладинском учешћу и омладинским политикама. У случају да су чланови намењени Локалном омладинском савету у супротности са Законом о омладинском учешћу и омладинским политикама, исте треба ускладити са законом.

2.2 Структура Локалног омладинског савета

Локални омладински савет чине чланови, представници различитих облика омладинских организација, а поред чланова ту су и председник/ца и заменик председника/ице. Укупан број чланова ЛОС-а је различит у свакој општини – број чланова је непаран, не може бити мањи од пет људи и не прелази више од једне трећине броја чланова Општинског већа. Чланови локалног омладинског савета бирају из својих редова ко ће бити председник/ца и заменик председника/це.

Локалне омладинске савете бирају локалне скупштине младих, које се састоје од представника свих заинтересованих облика омладинских организација које раде у Општини. Овај облик промовише инклузивност и заснива се на демократским вредностима и начину избора представника Локалног омладинског савета у општини. Кључна карактеристика овог облика је да омогућује младим људима да сами бирају своје представнике, чинећи процес демократским, инклузивним, транспарентним и одговорним.

Члан 16. Закона о омладинском учешћу и омладинским политикама, посвећен улози и успостављању Локалних омладинских савета, гласи:

(1) Општине, општине у граду Скопљу и град Скопље статутом предвиђају оснивање Локалних омладинских савета.

(2) Локални омладински савети имају саветодавну и заступничку улогу у општинама, општинама у Граду Скопљу и Граду Скопљу у делокругу омладинских питања и политика.

(3) Представници Локалног омладинског савета имају право да:

- предлажу тачке дневног реда Општинског већа, општина у граду Скопљу и града Скопља које утичу на младе;
- иницирају питања за младе из делокруга рада општина, општина у граду Скопљу и града Скопља;
- иницирају, учествују и дају повратне информације о процесу локалне омладинске стратегије и другим политикама;
- достављају информације јединицама локалне самоуправе и граду Скопљу о питањима везаним за младе и
- врше друге саветодавне и заступничке послове у складу са овим законом.

(4) Број чланова Локалних омладинских савета је непаран и не прелази више од једне трећине чланова општинског већа, општина у граду Скопљу и града Скопља, али не може бити мањи од пет људи.

(5) Чланови Локалних омладинских савета имају мандат од две године са правом на још један избор.

КОРИСТИ ОД ЛОКАЛНИХ
ОМЛАДИНСКИХ САВЕТА

Користи за Општину

Оснивањем и укључивањем Локалног омладинског савета, Општина показује отвореност и спремност да учествује у креирању омладинских политика. Локални омладински савет кроз своју саветодавну улогу упознаје Општину са потребама, изазовима и проблемима са којима се млади људи суочавају у локалној заједници и даје препоруке за њихово решавање. Локални омладински савет може да помогне Општини да планира своје политике узимајући у обзир интересе и потребе младих, и на тај начин побољша њихове могућности и будућност у својој општини. Локални омладински савет за једну општину такође значи прилику за креативност у њеним приступима. Најбољи начин да Општина креира и спроводи добре политике за младе је да их укључи у њихово стварање, да их пита о њиховим потребама и препорукама како би се чуло њихово мишљење.

Користи за младе

Оснивањем Локалног омладинског савета у Општини, млади добијају загарантован канал за комуникацију са локалним властима. Кроз ЛОС, они могу понудити своје иновативне идеје и креативне предлоге Општини и подстаћи је да их спроведе. Такође, они се могу међусобно консултовати, пружити им прилику да кажу своје мишљење, да изграде заједничке ставове и да их заступају испред Општине. Овај алат за учешће младих даје им прилику да буду покретачи и учесници у процесима доношења политика за младе и да имају директан допринос побољшању сопственог живота у средини у којој живе.

Алати и мере за унапређење инклузивности учешћа младих су:

Повећање свести чланова и представника ЛОС-а о важности концепата и начина за постизање инклузије кроз кампање и специјализоване обуке;

Борба против дискриминације, а посебно против говора мржње усмереног на младе због неких њихових карактеристика;

Анализа и идентификација различитих аспеката, препрека и потреба које произлазе из посебних карактеристика одређене групе младих;

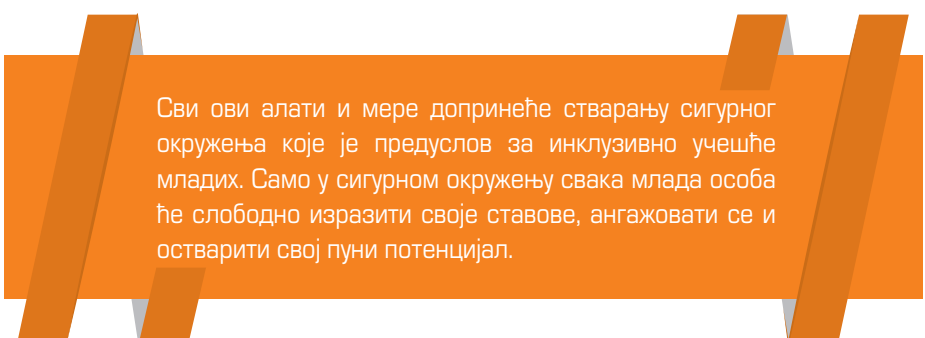
Примена такозваних афирмативних или подстицајних мера усмерених на уклањање препрека које у пракси спречавају омладинско учешће одређене особе или групе. Пример афирмативне мере је увођење квоте за заступљеност одређене групе у ЛОС-у (жене, особе са инвалидитетом, одређене етничке групе итд.), за коју је утврђено да је најчешће недовољно заступљена и самим тим њен глас се не чује;

Наравно, чак и таква подстицајна или афирмативна мера не гарантује једнакост, па би ЛОС увек требало да редовно прегледава и процењује своје резултате у односу на различите групе младих и да предлаже мере за побољшање;

Да би се извршиле било какве анализе или процене, неопходно је имати одговарајуће статистике, па је зато неопходно да ЛОС врши утицај у општинама, у оквиру својих могућности, да води одговарајуће подељене статистике (по полу, роду, инвалидитету, социјалном статусу итд.) за све активности које врше општине;

Интеграција политика и мера за инклузију у стратешке и акционе планове ЛОС-а и обезбеђивање адекватног буџета за њихово спровођење;

Размена добрих пракси у региону и земљама Европске Уније.

Сви ови алати и мере допринеће стварању сигурног окружења које је предуслов за инклузивно учешће младих. Само у сигурном окружењу свака млада особа ће слободно изразити своје ставове, ангажовати се и остварити свој пуни потенцијал.

CIP - Каталогизација во публикација
Национална и универзитетска библиотека "Св. Климент Охридски", Скопје

352.075-053.6(035)

352.077-053.6(035)

ПРИРУЧНИК за локалне омладинске савете / [аутори/ке Јасмина Тодоровска-Митева ... [и др.] ; сарадник/ца: Мирије Сулмати и Горан Таневски]. - Скопје : Агенција за млади и спорт : Мисија на ОЕБС у Скопљу, 2021. - 79 стр. : табели ; 21 см

Фусноти кон текстот. - Други автори: Нина Шуловиќ-Цветковска, Дона Костуранова, Блажен Малески, Томислав Гајтаноски, Линдита Реџеџи, Матеј Маневски и Зоран Илиески. - Библиографија: стр. 58. - Содржи и: Прилози

ISBN 978-9989-2266-9-4 (АМС)

ISBN 978-608-4788-67-6 (ОЕБС)

1. Тодоровска-Митева, Јасмина [автор] 2. Шуловиќ-Цветковска, Нина [автор] 3. Костуранова, Дона [автор] 4. Малески, Блажен [автор] 5. Гајтаноски, Томислав [автор] 6. Реџеџи, Линдита [автор] 7. Маневски, Матеј [автор] 8. Илиески, Зоран [автор]
а) Локална самоуправа – Младински совети – Прирачници б) Локална самоуправа – Креирање политики – Млади – Прирачници

COBISS.MK-ID 53946885

OSCE Mission to Skopje
Bulevar 8-mi Septemvri No. 16, 1000 Skopje

e-mail: info-MK@osce.org
website: <http://www.osce.org/mission-to-skopje>